

**„DYKTATURA CIEMNIAKÓW” – RELACJE
WŁADZA-SPOŁECZEŃSTWO W CZASIE
RZĄDÓW WŁADYSŁAWA GOMUŁKI**

**ELŻBIETA
PAPROCKA**

SCENARIUSZ LEKCJI

Program nauczania historii w szkole ponadpodstawowej w zakresie rozszerzonym

opracowany w ramach projektu

**„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących
w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego
w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”**

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

WARSZAWA 2019

Redakcja merytoryczna – Marta Milewska
Recenzja merytoryczna – Beata Falkowska
Jadwiga Iwanowska
Jan Bielecki
Urszula Borowska

Redakcja językowa i korekta – Editio

Projekt graficzny i projekt okładki – Editio

Skład i redakcja techniczna – Editio

Warszawa 2019
Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Temat:

„Dyktatura ciemniaków” – relacje władza-społeczeństwo w czasie rządów Władysława Gomułki

Klasa/czas trwania:

IV/90minut

Cele

Uczeń:

- charakteryzuje przyczyny i przebieg konfliktów wokół orędzia biskupów polskich do biskupów niemieckich, organizacji Millenium, swobodę działalności kulturalnej;
- wyjaśnia genezę, przebieg i następstwa marca 1968 r.;
- opisuje postawy społeczne od negacji i oporu po przystosowanie i współpracę;
- identyfikuje język propagandy komunistycznej.

Metody/techniki/formy pracy:

- praca w grupach;
- praca ze źródłami.

Środki dydaktyczne:

<https://ipn.gov.pl/pl/publikacje/teki-edukacyjne/27580,Propaganda-Polski-Ludowej.html>;

podręcznik;

wykład.

Opis przebiegu lekcji:

1. Na początku lekcji nauczyciel wyjaśnia pochodzenie zwrotu dyktatura ciemniaków i przybliża uczniom sylwetkę Stefana Kisielewskiego oraz reakcję W. Gomułki: https://www.youtube.com/watch?v=UEXCRPPgv_o.

W formie wykładu nauczyciel charakteryzuje politykę władz komunistycznych w dziedzinie kultury. Uczniowie zapoznają się z treścią listu 34 oraz reperkusjami, które spowodował treść listu: https://pl.wikipedia.org/wiki/List_34.

2. Następnie nauczyciel dzieli klasę na grupy.

Grupa I

Jesteście grupą niezależnych dziennikarzy, którzy zrelacjonują konflikt pomiędzy władzą a kościołem wokół orędzia biskupów polskich do biskupów niemieckich z 1965 r. Wykorzystajcie informacje z podręcznika oraz źródła: Z teki *Propaganda Polski Ludowej* karta nr 19, 20, 21 oraz z materiałów dla ucznia źródło nr 25. Postarajcie się ułożyć własne pytania do źródeł.

Grupa II

Jesteście grupą niezależnych dziennikarzy, którzy zrelacjonują konflikt pomiędzy władzą a kościołem wokół obchodów Millenium państwa polskiego. Wykorzystajcie informacje z podręcznika oraz źródła: z materiałów dla ucznia źródło nr 24, 28.

Postarajcie się ułożyć własne pytania do źródeł.

Grupa III

Jesteście grupą niezależnych dziennikarzy, którzy zrelacjonują wydarzenia marca 1968 r. Wykorzystajcie informacje z podręcznika dotyczące genezy tych wydarzeń oraz ich przebiegu oraz źródła pokazujące metody manipulowania nastrojami społecznymi: z materiałów dla ucznia źródło nr 30, 31, 32 oraz karty nr 23 i 24. Postarajcie się ułożyć własne pytania do źródeł.

Po upływie wyznaczonego czasu (15–20 minut) wybrani uczniowie relacjonują wydarzenia, nauczyciel uzupełnia ich wypowiedzi i sprawdza poprawność pytań zadanych do źródeł. Uczniowie wymieniają się źródłami. Pozostałe grupy starają się odpowiedzieć na pytania.

3. Nauczyciel opowiada o skutkach marca '68.
4. W ramach podsumowania lekcji uczniowie oglądają: <http://marzec1968.pl/m68/multimedia-1/intro/17273,Intro-portalu-z-2008-r.html> i wspólnie wykonują quiz: <http://marzec1968.pl/m68/edukacja/quiz/7,Wiedza-o-Marcu-68.html>.

Praca domowa:

W ramach podsumowania w domu uczniowie oglądają materiał: <https://www.youtube.com/watch?v=-JaVGO-QQPY>.

Napisz wypracowanie: Propaganda w społeczeństwach demokratycznych i niedemokratycznych – podobieństwa i różnice.

Komentarz metodyczny

Podczas tej lekcji bardzo istotne jest wykorzystanie przez uczniów źródeł, dość trudnych w odbiorze, dlatego pomoc nauczyciela podczas interpretacji, zadawania pytań do źródeł jest konieczna. Uczniowie w grupach mogą podzielić się zadaniami oraz źródłami w zależności od swoich preferencji i możliwości. Propozycja wypracowania pochodzi z materiałów dla nauczyciela z podanej w środkach dydaktycznych teki IPN.

Uczniom zainteresowanym tematem można polecić portal tematyczny: <http://marzec1968.pl/m68/>.